

CHRISTIAN BERGQVIST

**MELLEM
REGULERING &
DEREGULERING**

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Mellem regulering og deregulering

Studier i de konkurrenceretlige reglers grænser og deres tvetydige rolle i forbindelse med elektricitets og telekommunikations lange bevægelse fra monopol til konkurrence (og retur)

This page intentionally left blank

Christian Bergqvist

Mellem regulering og deregulering

Studier i de konkurrenceretlige reglers grænser og deres tvetydige rolle i forbindelse med elektricitets og telekommunikations lange bevægelse fra monopol til konkurrence (og retur)

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2007

Mellem regulering og deregulering

1. udgave, 1. oplag

© 2007 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Morten Højmark
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Forlagbogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2007
ISBN 978-87-574-1661-9

Udgivet med støtte fra Det Finneske Legat

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	XV
Anvendte forkortelser	XVII

Del I – Markedets og afhandlingens konkurrenceretlige kontekst

Kapitel I - Om emnet og afhandlingen	3
A. Afhandlingens emne og afgrænsning	3
B. Afhandlingens metode og terminologi samt forholdet til præjudikaterne.....	8
C. Inddragelse af økonomisk teori	12
D. Inddragelse af fremmed ret og komparative elementer.....	14
E. Afhandlingens teser og formål.....	15
F. Afhandlingens konkurrenceretlige regler.....	19
G. Hidtidig teori samt redegørelse for afhandlingens nyhedsværdi .	21
H. Afhandlingens opbygning og struktur	24
Kapitel II - Om markedsmagt og konkurrence	27
A. Indledning og plan for kapitlet.....	27
B. Markedsmagt og konkurrence	28
C. Markedsmagt og leveringen af elektricitet og telekommunikationstjenester	34
C.1. Evnen til at udøve markedsmagt er forstærket	36
C.2. Mulighederne for at inddæmme markedsmagten er begrænset	39
C.3. I praksis er det konkurrencebarriererne, der støtter evnen til udøve markedsmagt	42
D. Markedsmagt og markedsåbningen samt analyserammen.....	47

Del II - Konkurrenceretens almindelige del

Kapitel III - Om de konkurrenceretlige regler	53
A. Indledning og plan for kapitlet.....	53
B. De konkurrenceretlige reglers bestemmelser	53
C. Om de konkurrenceretlige reglers grundtanker og karakteristik .	59

D.	De konkurrenceretlige reglers forhold til den økonomiske teori .	62
E.	De konkurrenceretlige reglers forhold til sektorreguleringen.....	67
F.	De konkurrenceretlige reglers begrænsninger og deres bidrag til markedsåbningen	71
Kapitel IV - Om markedsmagt og dominans		75
A.	Indledning og plan for kapitlet.....	75
B.	Den konkurrenceretlige (single) dominanslære	76
B.1.	Der mangler et entydigt teoretisk grundlag for dominanslæren.....	78
B.2.	En praktisk anvendelig dominanslære frigjort fra anvendelsen af markedsandele.....	84
B.2.1.	Konkurrencebarrierer	86
B.3.	Superdominans – når størrelsen alligevel har en betydning	90
B.4.	Sammenfattende om (single) dominans og evnen til at inddæmme markedsmagt.....	93
C.	Oligopolistisk dominans	94
C.1.	Den Oligopolistisk priskonkurrence – delvist ukendt område	95
C.1.1.	De coordinated effects.....	96
C.1.1.	De none coordinated effects	97
C.2.	Fra single til kollektiv dominans på et oligopolistisk marked	100
C.2.1.	Ældre praksis indikerer et begrænset rum for begrebet kollektiv dominans	101
C.2.2.	På vej mod et mere avanceret begreb – tiden førend Airtours	104
C.2.3.	Airtours og senere praksis.....	108
C.2.	Sammenfattende om kollektiv dominans	114
D.	Vertikal markedsmagt - Dominans og flere markeder.....	115
D.1.	Den vertikale udøvelse af markedsmagt – en retlig karakteristisk	117
D.2.	Leverage og fællesskabsdomstolens praksis i forhold hertil	119
D.2.1.	Fra Tetra Pak (II) til Tetra Laval/Sidel.....	120
D.2.2.	Microsoft – vertikal leverage	124
D.3.	Sammenfattende om vertikal markedsmagt og dominans og flere markeder.....	126
E.	Midlertidig dominans.....	127
F.	Den konkurrenceretlige dominanslære og markedsmagtbegrebet	130

Kapitel V - Om markedsmagt og misbrug	133
A. Indledning og plan for kapitlet.....	133
B. Markedsåbningen og liberaliseringsforpligtelsen	135
B.1. Artikel 86, stk. 1 TEF's anvendelsesområde	136
B.1.1. Særlige eller eksklusive rettigheder	136
B.1.2. Konkurrencebegrænsningslæren under Artikel 86, stk. 1 TEF og eksklusive rettigheder ...	138
B.2. Artikel 86, stk. 2 og betydningen heraf.....	143
B.3. Artikel 86, stk. 1 eller stk. 2 samt forskydningen mellem disse	147
C. Den konkurrenceretlige misbrugslære.....	150
C.1. Den udnyttende adfærd	153
C.2. Den ekskluderende adfærd.....	154
C.3. Meeting the competition, effektivitets forsvar og andre objektive begrundelser for den udviste adfærd.....	160
C.4. Eksistensen af et skærpet misbrugsbegreb	164
D. Misbrugsadfærd, der ikke er opbygget omkring den vertikal integration.....	169
D.1. Anvendelsen af overpriser.....	169
D.1.1. Overpriser i praksis og valget af analyse grundlag.....	171
D.1.2. Omkostningsniveauet og det forhøjede afkast	173
D.1.3. Prissammenligninger.....	175
D.1.4. Overpriser og leveringen af elektricitet og telekommunikationstjenester	178
D.1.5. Sammenfattende om overpriser	182
D.2. Anvendelsen af underbudspriser (predatory pricing) ...	183
D.2.1. Predatory pricing i retspraksis - et spørgsmål om valget af test	187
D.2.2. Praksis efter AKZO og Tetra Pak II	190
D.2.3. Hvad kan der udledes af hidtidig praksis og hvad der (fortsat) henstår som uklart eller problematisk	197
D.3. Single branding – eksklusivaftaler og (loyalitets)rabatter	199
D.3.1. Eksklusivaftaler	200
D.3.2. Loyalitetsrabatter.....	204
D.3.3. Mængderabatter (og stordriftsfordele).....	205
D.3.3. Sammenfattende om eksklusivitetsaftaler og rabatter	208
D.4. Krydssubsidiering.....	209
D.4.1. Krydssubsidiering og leveringen af elektricitet og telekommunikationstjenester	212

E.	Misbrugsadfærd opbygget omkring den vertikale integration.....	213
E.1.	Margin squeeze.....	215
E.1.1.	Margin squeeze som begreb og udviklingen i retspraksis	216
E.1.2.	Andre "afgørelser", der bidrager til udviklingen af begrebet margin squeeze ...	222
E.1.3.	Sammenfattende om margin squeeze	224
E.2.	Single branding – tying/bundling.....	227
E.2.2.	Tying/bundling og leveringen af elektricitet og telekommunikationstjenester	229
E.3.	Diskrimination.....	231
E.3.1.	Teori og praksis er præget af betydelige uklarheder	233
E.3.2.	Foreclosure af det umiddelbare marked – primærdiskrimination.....	240
E.3.3.	Vertikal foreclosure – sekundær diskrimination.....	243
E.3.4.	Artikel 86 TEF og diskrimination.....	245
E.3.5.	Problemerne med at subsumere prisdiskrimination entydigt under Artikel 82, litra c.....	247
F.	Leveringsnægtelse og fællesudnyttelse af infrastrukturen.....	249
F.1.	Det juridiske og teoretiske grundlag for opstillingen af en omfattende fællesudnyttelsesforpligtelse.....	253
F.2.	Fællesudnyttelse og aktivernes retlige karakteristik.....	255
F.3.	De væsentligste (ikke juridiske) argumenter imod fællesudnyttelse og anerkendelsen af forpligtelse hertil	259
F.4.	Den konkurrenceretlige fællesudnyttelsesforpligtelse ifølge Kommissionen	261
F.4.1.	1998 Adgangsmeddelelsen	263
F.4.2.	Kommissionen om essential facility og fællesudnyttelse.....	266
F.4.3.	Fællesskabsdomstolens tilgang til essential facility og fællesudnyttelse, jf. 1998-adgangsmeddelelsen	269
F.4.4.	Kommissionens tilgang til essential facility og fællesudnyttelse jf. 1998-Adgangsmeddelelsen	275
F.4.5.	Andre kommissionssager, der bidrager til fællesudnyttelsesovervejelserne.....	278
F.5.	Fællesskabsdomstolens tilgang til fællesudnyttelse efter 1998-Adgangsmeddelelsen.....	285

F.5.1.	Tiercë Ladbroke og European Night Services – Retten i Første Instans bidrag til udviklingen af doktrinerne.....	285
F.5.2.	Bronner og IMS – EF-Domstolens bidrag til udviklingen af doktrinerne.....	289
F.5.3.	Microsoft	297
F.6.	Muligheden for at fremme fællesudnyttelses indenfor hidtidige praksis.....	299
F.7.	Leveringsforpligtelsesdoktrinerne og deres forhold til den ønskede fællesudnyttelsesforpligtelse.....	302
G.	Sammenfattende om markedsmagt og misbrug	306
Kapitel VI - Om konkurrencerettens grænser og begrænsninger		309
A.	Indledning og plan for kapitlet.....	309
B.	De konkurrenceretlige reglers grænser og begrænsninger.....	311
B.1.	Ideologiske betragtninger begrænser regelsættets anvendelse	312
B.2.	Begrænsningerne findes i selve regelsættet.....	316
B.2.1.	Konkurrenceretten har svært ved at håndtere prisrelateret misbrug.....	316
B.2.2.	Konkurrenceretten har problemer med at håndtere foreclosure	317
B.2.3.	Konkurrenceretten har også problemer med at udvikle sanktionslæren	318
B.2.4.	Den konkurrenceretlige misbrugslære er generelt præget af betydelige uklarheder...	320
B.3.	Begrænsningerne findes i markederne.....	324
B.4.	Regelsættet er ikke tilstrækkeligt udviklet.....	329
B.5.	Regelsættet forurenes, såfremt det anvendes forceret ..	333
C.	Konkurrencerettens bidrag til reguleringen af markederne for levering af elektricitet og telekommunikationstjenester	335

Del III - Konkurrencerettens specielle del

Kapitel VII - Om sektorreguleringen.....		341
A.	Indledning og plan for afhandlingens specielle del.....	341
B.	Sektorreguleringens karakter og opgaver	342
B.1.	Kommercialisering af aktiviteterne og afskaffelsen af kunstige begunstigelser og barrierer	344
B.2.	Udformning af adgangsregulering	346
B.3.	Implementeringen af instrumenter rettet mod den vertikale integration (unbundling)	349

	B.3.1.	Adfærdsmæssig unbundling	350
	B.3.2.	Strukturelle unbundling.....	351
	B.3.3.	Udskillelse af myndighedsopgaver.....	353
	B.4.	Markedssvigtene under konkurrencemodeller	353
	B.5.	Beskyttelse af konkurrencen	354
C.		Retlig karakteristik af sektorreguleringen	355
D.		Sektorreguleringens forhold til de konkurrenceretlige regler	356
	D.1.	Konkurrencerettens begrænsninger og sektorreguleringens bidrag til imødegåelsen heraf	357
	D.2.	Konkurrencereglernes rolle og bidrag	360
E.		Hvorfor konkurrence samt konturerne af sektorreguleringens begrænsninger	360
	E.1.	Sektorreguleringen adresserede markedsfejl	360
	E.2.	Sektorreguleringen har dog også indbygget begrænsninger	361
Kapitel VIII - Om de teleretlige sektormodeller.....			363
A.		Indledning og plan for kapitlet.....	363
B.		PTT modellen – et system af eksklusive og særlige rettigheder..	364
	B.1.	PTT-modellen og konkurrenceretten	3 65
	B.2.	PTT-modellens systemfejl og Kommissionens dilemma	369
C.		1987-Grønbogsmodellen	371
	C.1.	Udmøntningen af Grønbogen	372
	C.1.1.	Servicedirektivet og ONP-Rammedirektivet	373
	C.2.	Konkurrencereglernes anvendelse under 1987-Grønbogsmodellen	376
	C.2.1.	Konkurrenceretten begrænsende dog mulighederne for at samarbejde.....	377
	C.3.	1987-Grønbogsmodellen for reguleringen af telesektoren	380
	C.3.1.	Oprettelsen af uafhængige sektormyndigheder	381
	C.3.2.	Privilegerede virksomheder og tjenester reserveret disse	382
	C.3.3.	Reguleringen af markedsadgangen.....	386
	C.3.4.	Fællesudnyttelse af infrastrukturen.....	387
	C.3.5.	Regnskabsmæssig unbundling og visse ikke diskriminationsforpligtelser	389
D.		Totalliberaliseringsmodellen	390
	D.1.	Gennemførelsen af totalliberaliseringen – tilpasning af Servicedirektivet og ONP-rammen.....	391
	D.1.1.	Senere vedtagne elementer i Totalliberaliseringsmodellen	393
	D.2.	Konkurrencereglernes anvendelse under Totalliberaliseringsmodellen.....	393

	D.2.1.	1998-Adgangsmeddelelsen og de egentlige konkurrencesager	394
	D.2.2.	Sektorundersøgelserne	396
	D.2.3.	Koncentrationerne og konkurrenceproblemerne i disse.....	398
	D.2.4.	Konkurrencereglerne i brækjersrollen	401
	D.2.5.	Anvendelsen af Artikel 86, stk. 1 i det postliberaliserede miljø	404
	D.3.	Totalliberaliseringen og den tilknyttede fællesskabsmodel	404
	D.3.1.	Udviklingen af NRA'erne og deres opgaver	405
	D.3.2.	Markedsadgangen – licensdirektivet	407
	D.3.3.	Justering af ONP Rammen – SMP begrebet	408
	D.3.4.	Fællesudnyttelsen af infrastrukturen samt prissætningen herfor.....	411
	D.3.5.	Regnskabsmæssig unbundling og ikke diskrimination.....	416
	D.3.6.	Universal Service	417
E.	99-reviewmodellen.....		420
	E.1.	Udformningen af de nye rammebestemmelser.....	421
	E.1.1.	Gradvis indførelse af den nye model og Kommissionens rolle i forbindelse hermed	423
	E.2.	Konkurrencereglernes anvendelse under 99-review modellen	424
	E.2.1.	Foreclosure risikoen fremhæves og giver anledning til konkrete sager	426
	E.2.2.	Konkurrencerettens forhold til sektorreguleringen og (måske) sine egne grænser	428
	E.2.3.	Nye sektorundersøgelser	431
	E.2.4.	Risikoen for foreclosure er fortsat problemet i Koncentrationerne	432
	E.3.	99-reviewmodellen for regulering af telesektoren.....	434
	E.3.1.	Adgangen til markedet	434
	E.3.2.	NRA'erne og deres opgaver	435
	E.3.3.	Markedsanalyserne og det relevante marked	437
	E.3.4.	SMP begrebet og effektiv konkurrence	439
	E.3.5.	Fællesudnyttelsen af infrastrukturen samt prissætningen herfor	441
	E.3.6.	Andre former for fællesudnyttelse	444
	E.3.7.	Regnskabsmæssig unbundling og ikke-diskrimination.....	445
	E.3.8.	Universal Service	446

F.	De teleretlige modeller og konkurrencereglerne rolle	448
F.1.	Konkurrencereglerne anvendelse og forholdet til sektorreguleringen	451
F.2.	Konkurrencerettens tvetydige forhold til sig selv.....	462
F.2.1.	Fra Altas/Phoenix til Telia/Sonera	462
Kapitel IX - Om elektricitetssektorens modeller		467
A.	Indledning og plan for kapitlet.....	467
B.	Forsyningsselskabsmodellen	468
B.1.	Forsyningsselskabsmodellen og konkurrenceretten	469
B.2.	Forsyningsselskabsmodellens (manglende) systemfejl og mulighederne for en nytænkning	474
C.	Den Første Elektricitetsmodel	476
C.1.	Udmøntningen af 1988-Arbejdsparpirret – en langsommelig proces.....	480
C.2.	Konkurrencereglerne anvendelse under Den Første Elektricitetsmodel.....	484
C.2.1.	Konkurrenceretten støtter Det Første Elektricitetsdirektiv	485
C.2.2.	Den ”almindelige” anvendelse af konkurrencereglerne og deres bidrag til inddæmningen af markedsmagt	494
C.2.2.	Fusionen mellem VEBA/VIAG og den tilknyttede tilsagnspakke	495
C.3.	Den Første Elektricitetsmodel.....	497
C.3.1.	NRA'erne – forvaltningsorgan eller myndighed	497
C.3.2.	Adgangen til markedet	501
C.3.3.	Fællesudnyttelse af infrastruktur og muligheden for at opføre ny	505
C.3.4.	Unbundling mellem produktionen, salget samt transporten af elektriciteten.....	509
C.3.5.	Public Service Obligations.....	511
D.	Den Anden Elektricitetsmodel.....	513
D.1.	Udmøntningen af Kommissionens revisionsforslag.....	514
D.2.	Konkurrencereglerne anvendelse under Den Anden Elektricitetsmodel.....	516
D.2.1.	Konkurrencereglerne optræder (fortsat) i en quasiregulatorisk rolle	516

D.2.2.	"Normale" fusioner og en mere traditionel anvendelse af konkurrenceretten kan dog også observeres	521
D.2.3.	Sektorundersøgelsen	525
D.3.	Den Anden Elektricitetsmodel	528
D.3.1.	NRA'erne og deres opgaver	528
D.3.2.	Markedsadgangen	531
D.3.3.	Fællesudnyttelse af infrastrukturen og prissætningen herfor	533
D.3.4.	Unbundling	536
D.3.5.	Public Service Obligations	538
E.	Elektricitetsmodellerne og konkurrencereglerens rolle	540
E.1.	Konkurrencerettens anvendelse og forholdet til sektorreguleringen	541
E.2.	Konkurrencerettens tvetydige forhold til sig selv	552
E.2.1.	Fra usædvanlig til (næsten) uforklarlig	554

Del IV - Perspektiv og Fremsyn

Kapitel X - Om konkurrenceretten og sektorreguleringen	557	
A.	Indledning og plan for kapitlet	557
B.	På sporet af en konkurrencepræget sektorregulering og sektorpræget konkurrenceret	558
B.1.	Sektorreguleringens reelle indhold og formål	559
B.2.	Konkurrencereglerens tvetydige rolle og forholdet til sektorreguleringen	561
B.3.	Kommissionen har dog i praksis opstillet en prioritetsregel	567
B.4.	Opstillingen af en prioritetsregel fordrer en vanskelig balancegang	570
B.5.	Respekterer Kommissionen sin egen prioritetsregel	571
C.	Er konkurrenceretten ved at blive forurennet af sektorerne og deres særlige forhold	572
C.1.	Doktrinerne påvirkes af sektorerne og Kommissionens retsanvendelse	573
C.1.1.	Den direkte påvirkning	574
C.1.2.	Den indirekte påvirkning	576
C.2.	Påvirkningen omfatter også konkurrencerettens karakter og karakteristik	577
C.3.	Ville påvirkningen være blevet kraftigere i fraværet af sektorregulering	578
C.4.	Sektorreguleringen og prioritetsreglen beskytter konkurrenceretten mod sig selv	583

D.	Det reelle forhold mellem konkurrenceret og sektorregulering...	583
Kapitel XI - Om konklusionerne og tesaerne		585
English Summary		589
 Appendiks		
Anneks A - Om begrebet konkurrence		599
A.	Indledning og plan for kapitlet.....	599
B.	Efterspørgslen af et produkt eller en tjeneste	599
C.	Virksomhedernes omkostninger og optimering	600
C.1.	Stordriftsfordele (economies of scale) og minimum efficiency scale	603
D.	Konkurrenceformen og dennes betydning	604
E.	Producent optimeringen og velfærdskonsekvenserne.....	607
 Anneks B - Om markederne		609
A.	Anneksets formål og disponering	609
B.	Markedet for levering af telekommunikationstjenester	609
B.1.	Om markedsmagt og leveringen af telekommunikation	613
C.	Markedet for levering af elektricitet	615
C.1.	Om markedsmagt og leveringen af elektricitet.....	621
D.	En markedsmodel for levering af elektricitet og telekommunikation	623
 Anneks C - Om konkurrencesagerne		625
 Anneks D - Om koncentrationerne		655
 Anneks E - Teleretlige direktiver, meddelelser m.v.		685
 Anneks F - Elektricitetsretlige direktiver, meddelelser m.v.		701
 Anneks G - Doms og afgørelsesoversigt		709
 Anneks H - Andre retsregler og meddelelser		715
 Anneks I - Litteraturliste		717
 Sagregister		731
 Stikordsregister		737

Forord

Manuskriptet til denne bog er min ph.d. afhandling indleveret i august 2006 med en række mindre rettelser og tilføjelser. Det har kun i begrænset omfang været muligt at tage hensyn til materiale og sager som er fremkommet senere end juli 2006.

Kredsen af personer denne afhandling aldrig var blevet en realitet uden er stor. Jeg føler dog en særlig trang til at takke min vejleder Caroline Heide-Jørgensen for sin store forståelse over for mine ikke altid lige strukturerede tanker og forslag.

Derudover finder jeg det relevant at rette en tak til Flemming Poulsen fra energiselskabet NOE samt Jørgen Hemmsen og Mette Ohm Søndergaard, begge fra advokatfirmaet Bech Bruun, for deres bidrag til min forståelse af henholdsvis elektricitetsmarkedet og den økonomiske kontekst, konkurrenceretten indgår i.

Afhandlingen er trykt med støtte fra Det Finneske Legat.

København december 2006

This page intentionally left blank

Anvendte forkortelser

I afhandlingen er der anvendte følgende forkortelser

Forkortelse

Komplet Reference

Generelle forkortelser

Kommissionen	Europa-Kommissionen
Rådet	Ministerrådet
Fællesskabsdomstolene	EF-Domstolen og Retten i Første Instans
ECLR	European Competition Law Review
EF-Tidende	Den Europæiske Unions Tidende
Sml.	Samlinger af Afgørelser fra EF-Domstolen og Retten i Første Instans
DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuse	DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuse, december 2005
Fusionsretningslinjerne	Retningslinjer for vurdering af horisontale fusioner efter Rådets forordning om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, EFT 2004C 31/5

Generelle konkurrenceretlige fremstillinger og referencer

Bishop & Walker	Simon Bishop & Mike Walker i <i>The Economics of EC Competition Law: Concept, Application and Measurement</i> , Sweet & Maxwell, 2002
Motta	Massimo Motta, <i>Competition Policy, Theory and Practice</i> , Cambridge, 2004
Faull & Nikpay	Jonathan Faull & Ali Nikpay, <i>The EC Law of Competition</i> , Oxford 1999
Whish	Richard Whish, <i>Competition law</i> , 5. udgave, LexisNexis, 2003
Andreas Christensen m.fl.	Andreas Christensen, Caroline Heide-Jørgensen, Simon Evers Hjelmberg, Jan Magne Langseth, Sune T Poulsen, Charlotte Friis Bach Ryhl & Jens Schovsbo. <i>EU Konkurrenceret</i> , djøf, 2005

Teleretlige fremstillinger

Larouche	Pierre Larouche, <i>Competition law and regulation in European telecommunications</i> , Hart Publishing, 2000
Nihoul & Rodford	Poul Nihoul & Peter Rodford, <i>EU Electronic Communications Law</i> , Oxford, 2004
Farr & Oakley.	Sebastian Farr & Vanessa Oakley, <i>EU Communications Law</i> , Palladian Law Publishing, 2002

Energiretlige fremstillinger

Cameron 2001	Peter D Cameron, <i>Competition in energy markets</i> , Oxford, 2001
Cameron 2005	Peter D. Cameron, <i>Legal aspects of the EU energy regulation</i> , Oxford 2005

Retsregler

TEF	Traktaterne om det Europæiske Fællesskab
Service direktivet	Kommissionens direktiv 90/388/EØF af 28. juni 1990 om liberalisering af markedet for teletjenester, med senere ændringer
ONP-Rammedirektivet	Rådets direktiv 90/387/EØF af 28. juni 1990 om oprettelse af det indre marked for teletjenester ved gennemførelse af tilrådighedsstillelse af åbne net ONP (Open Network Provision - tilrådighedsstillelse af åbnede net, med senere ændringer
Licensdirektivet	Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 97/13/EF af 10. april 1997 om ensartede principper for generelle tilladelser og individuelle tilladelser for teletjenester
Interconnectiondirektivet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF af 30. juni 1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtigheder og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne
Det Reviderede Taletelefonidirektiv	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26. februar 1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten og om udbud af forsyningspligtigheder på teleområdet under konkurrenceforhold
Adgangsdirektivet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter

Tilladelsesdirektivet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
Rammedirektivet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
Forsyningspligt-direktivet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
Liberaliseringsdirektivet	Kommissionsdirektiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektronisk kommunikationsnet og -tjenester
Det Første Elektricitetsdirektiv	Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet
Det Andet Elektricitetsdirektiv	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF
Transitdirektivet	Rådets direktiv 90/547/EØF af 29. oktober 1990 om transit af elektricitet gennem de overordnede net
Transmissionsforordningen	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling
1998-Adgangsmeddelelsen	Meddelelse om anvendelsen af konkurrencereglerne på aftaler om netadgang i telesektoren - Rammebestemmelser, relevante markeder og principper
1991Konkurrenceretningslinjerne	Kommissionens retningslinjer for anvendelse af EF's konkurrenceregler på telekommunikationssektoren

This page intentionally left blank

Del I

Markedets og afhandlingens konkurrenceretlige kontekst

This page intentionally left blank